

Jaarverslag 2018-2019

In dit jaarverslag o.a.

2. Verzuim en vrijstellingen
3. voortijdig schoolverlaten, aanpak kwetsbare jongeren, participatiescan
4. VSV-CONVENANTEN + LEERLING-ENVERVOER

Begrippen

Leerplicht en kwalificatieplicht

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar worden op grond van de leerplichtwet verplicht om naar school te gaan. Na de leerplicht volgt de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht duurt tot de dag dat de jongere een startkwalificatie haalt. Of tot de dag dat de jongere 18 jaar wordt.

Voortijdig schoolverlater (VSV'er)

Een voortijdig schoolverlater is een jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. De RMC-functie omvat drie taken (vastgelegd in wetgeving)

- een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie behaald hebben.
- benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.
- Organiseren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.

Omdat leren werkt!

Hierbij presenteren wij het jaarverslag 2018 - 2019 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken Zeeuws-Vlaanderen (RBL). Met deze krant informeren wij u over de ontwikkeling van de leerlingaantallen in Zeeuws-Vlaanderen. Ook vindt u gegevens over de vormen van onderwijs die onze leer- en kwalificatieplichtigen het afgelopen jaar volgden. Welke werkzaamheden hebben de RBL-consulenten en -medewerkers uitgevoerd en wat zijn de speerpunten voor het schooljaar 2019-2020?

De taken van het RBL

Het RBL werkt in opdracht van de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten en voert de volgende wettelijke taken uit:

- uitvoering leerplichtwet 1969;
- uitvoering van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie;
- afhandeling aanvragen Leerlingenvervoer.

een startkwalificatie te halen. Soms lukt dit niet. Dan kijken we of we een maatwerktraject kunnen bieden richting werk of zorg.

De speerpunten van het RBL in 2018 - 2019

Het RBL had in de jaren 2018 en 2019 de volgende speerpunten:

- Extra inzet op het benaderen van jongeren tussen de 18 en 23 jaar die 1 jaar of langer van school zijn en waarvan onduidelijk is wat zij doen (geen school/werk in Nederland). We gaan op huisbezoek als dat nodig is.
- Het inzetten van de EducatieMeter bij trajecten voortijdig schoolverlaten.
- Het uitvoeren van de 'participatiescan' om de aanpak kwetsbare jongeren in onze regio nog verder te verbeteren. Dit doen wij samen met het onderwijs, werkgevers en hulpverleningsorganisaties.
- Het verder uitbouwen van de samenwerking met de Belgische scholen in de regio.

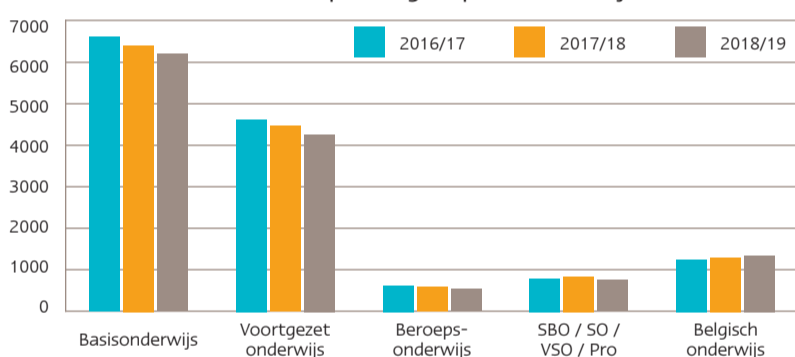
Onze RBL-consulenten bewaken het recht op onderwijs voor elke leerling in Zeeuws-Vlaanderen. We werken daarbij veel samen met de scholen in de regio, de samenwerkingsverband passend onderwijs (SWV) en hulpverleningsinstanties. Doel is dat leer- en kwalificatieplichtigen die uitvallen op school zo kort mogelijk thuis zitten en een passend onderwijsaanbod te doen. In de doelgroep 18-23 jaar proberen wij jongeren te helpen en te motiveren

Wij lichten toe hoe wij aan deze speerpunten werkten. Afgelopen jaar hebben we meer inspanningen gepleegd op de groep langdurig voortijdig schoolverlaters. Dit zijn jongeren die al langer dan een jaar niet naar school gaan. Op bladzijde 3 van dit verslag gaan wij uitgebreid in op onze werkwijze en resultaten. We maken binnen het RBL steeds vaker gebruik van de EducatieMeter. Deze tool helpt ons om jongeren een

passend traject aan te kunnen bieden met de juiste stijl van begeleiden. Ook helpt het jongeren bij het verkrijgen van meer zelfinzicht. Op pagina 1 van dit verslag leggen wij uit wat de EducatieMeter precies inhoudt. In onze regio zijn tal van netwerkpartners betrokken als het gaat om de aanpak van Jongeren in een Kwetsbare positie (JKP). Hoog tijd om de koppen bij elkaar te steken en te inventariseren hoe wij in Zeeuws-Vlaanderen te werk gaan. Werken we efficiënt? Wat gaat goed en wat kan beter? De participatiescan helpt ons hierbij. Het is een analyse- en actietool om te komen tot heldere regionale afspraken en een effectieve samenwerking tussen netwerkpartners zoals gemeenten, onderwijs, werkgevers en hulpverleningsorganisatie. In dit verslag (pagina 3) een interview met Ingrid Beije, consulent JKIP bij het RBL. Ondanks onze inspanningen bleek het lastig om goede afspraken te maken met het Vlaamse onderwijs over het melden van verzuim. We hebben alle scholen geïnformeerd van het bestaan van het RBL. Incidenteel nemen Belgische scholen contact op met het RBL, soms om een attest aan te leveren of om een ziekmelding door te geven. Jaarlijks mailen wij het jaarverslag van het RBL naar deze scholen.

Grafiek 1 (peildatum 1 juni 2019)

Aantal leer- en kwalificatieplichtigen per onderwijssoort

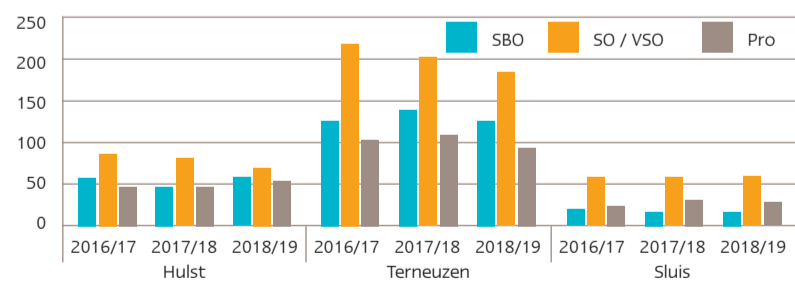

Tabel 1 (peildatum 1 juni 2019)

Onderwijssoort	2016/17	2017/18	2018/19	Toe-afname	%
Basisonderwijs	6.528	6.392	6.221	-171	-2,7
Voortgezet Onderwijs	4.680	4.565	4.435	-130	-2,8
Beroepsonderwijs	583	567	536	-31	-5,5
SBO/SO/VSO/PRO	701	706	675	-31	-4,4
Belgisch onderwijs	1.276	1.288	1.317	29	2,3
Totaal	13768	13518	13184	-334	-2,5

Grafiek 2 (peildatum 1 juni 2019)

Aantal inschrijvingen per gemeente in speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal onderwijs/voortgezet speciaal onderwijs (SO/VSO) en praktijkonderwijs (PRO)

Tabel 2 (peildatum 1 juni 2019)

Gemeente	Leer- en kwalificatieplichtigen		% niet regulier onderwijs		% België	
	2017/18	2018/19	2017/18	2018/19	2017/18	2018/19
Hulst	3.512	3.443	5	5,4	11,1	11,2
Terneuzen	7.322	7.180	5,9	5,5	6,9	7,4
Sluis	2.775	2.698	3,4	3,5	14,2	14,9
Totaal	13.609	13.321	5,2	5,1	9,5	9,9

Toelichting bij tabellen 1, 2 en grafieken 1, 2

Het aantal leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen is opnieuw gedaald in het afgelopen jaar. In alle Nederlandse onderwijssectoren neemt het aantal jongeren af, Het aantal jongeren dat in België naar school gaat neemt opnieuw toe met 2,3 %. Van de 13.321 kinderen in de leeftijd van 5 tot en

De EducatieMeter

Een van onze belangrijkste taken is het verzuim terugdringen bij leerlingen. Als wij een verzuimmelding ontvangen, gaan wij in gesprek met de jongere. Doel van dit gesprek is de persoon leren kennen maar vooral antwoord te krijgen op de vraag waarom iemand spijbelt. Het gebeurt zo nu en dan dat jongere zich niet gelijk bloot geeft. Soms door wat hij of zij heeft meegemaakt, maar ook omdat jongeren niet altijd zin hebben om over zichzelf te praten. Ze vertellen niet alles of laten een heel andere kant van zichzelf zien op school dan bijvoorbeeld thuis. Als consulent zorg je er dan voor dat je de jongere vaker opzoekt in de hoop wat vertrouwen te kunnen winnen. Of je doet een beroep op het netwerk om daar antwoorden te vinden.

Sneller tot de kern

Sinds enkele jaren hebben we een fijn instrument in handen om met deze groep jongeren sneller tot de kern te komen en efficiënter te werken. Dit instrument heet de EducatieMeter. De EducatieMeter is onderdeel van de Dilemmamethode. Deze methode is gebaseerd op diverse bedrijfskundige en psychologische theorieën en heeft tot doel het gedrag van mensen inzichtelijk te maken. EducatieMeter biedt zowel de jongere als de RBL-consulent inzicht in de belevingswereld en het gedrag.

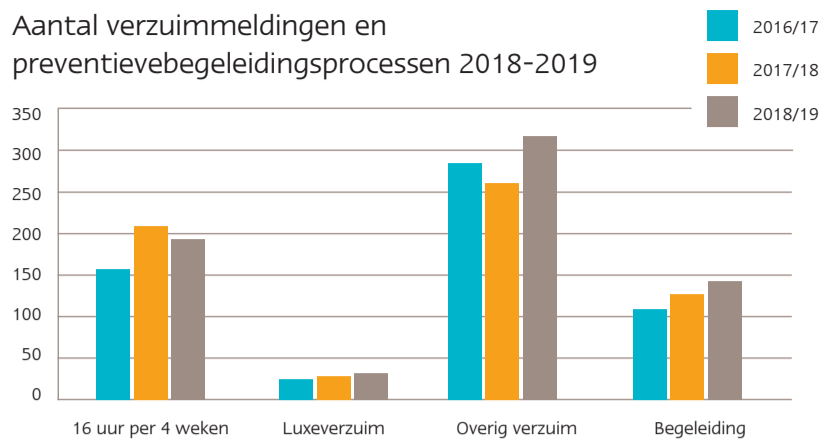
Een passend traject

De EducatieMeter bevat een vragenlijst. Deze helpt de jongere om inzicht te krijgen in zijn of haar situatie, sterke punten, talenten, verwachtingen en leerdoelen. De EducatieMeter geeft ook

aan wat aandachtspunten zijn en waarin de jongere zich kan ontwikkelen. De uitslag geeft informatie over wie de jongere is, wat hij (of zij) wil, wat hij wel of (nog) niet kan, en op welke manier hijzelf regie kan uitvoeren over zijn ontwikkeling en eigen gedrag. Dat je iets kunt, wil nog niet zeggen dat je het ook toepast. En als je iets wil leren, betekent dit nog niet dat de situatie het toelaat. Kortom: zelf regie kunnen voeren is niet alleen afhankelijk van de situatie, maar ook van wat iemand kan, wat iemand begrijpt en waartoe iemand gemotiveerd is. De uitslag van de EducatieMeter biedt de RBL -consulent enorm veel handvatten om een passend traject aan te kunnen bieden en de juiste begeleidingsstijl toe te kunnen passen in het kader van opleiding, stage en begeleiding bij stage of werk.

De methode maakt gebruik van een poppetje om gedrag begrijpelijk te maken en hierover laagdrempelig in gesprek te komen. Een poppetje spreekt vaak tot de verbeelding.

Grafiek 3 (periode 2018-2019)

Toelichting op grafiek 3: Het aantal verzuimmeldingen is iets toegenomen (55). Dit aantal fluctueert per jaar, wij zien hier geen trend. Het aantal preventieve begeleidingsprocessen neemt toe. Deze trend zet zich door, omdat scholen

Soorten verzuim en begeleidingsprocessen

De school is verantwoordelijk voor het melden van schoolverzuim. Het is erg belangrijk dat school het verzuim goed registreert. Er zijn verschillende soorten verzuim.

Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim, wanneer een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet ingeschreven staat op een school en geen onderwijs volgt. Dit geldt niet als er sprake is van een verleende vrijstelling.

Relatief verzuim

Bij leerlingen die op school staan ingeschreven, maar de school niet geregeld bezoeken, is er sprake van relatief verzuim. Relatief verzuim is weer onder te verdelen in luxeverzuim en overig verzuim.

- Luxeverzuim

Van luxe verzuim is sprake wanneer ouders hun kinderen buiten de vastgestelde schoolvakanties mee op vakantie nemen of weghouden van school, zonder dat daar vrijstelling voor is verleend.

- Overig verzuim

Van overig verzuim is sprake bij spijbelen en/of regelmatig te laat komen. Ook ziekte kan een signaal zijn. Signaalverzuim kan een uiting zijn van achterliggende problematiek, zoals problemen in de thuissituatie, pestproblemen, middelengebruik of psychische problemen.

16 uur per 4 weken

De wettelijke grens voor het melden van verzuim is 16 uur per 4 weken. De wet verplicht scholen dit te melden.

Preventieve melding

Scholen melden ook jongeren die dreigen uit te vallen vanwege motivatieproblemen bij het RBL. Denk aan leerplichtigen die voor een tweede keer zijn blijven zitten en nog steeds slechte resultaten halen. Door op tijd in te stappen en een begeleidingstraject op te starten, willen wij voorkomen dat deze jongeren voortijdig schoolverlater worden. Maar ook 18+ leerlingen of VSV'ers die opnieuw op school zijn begonnen, kunnen preventief gevolgd worden.

Last onder dwangsom (LOD)

Een LOD is een zogenaamde herstelstraf. Het RBL maakt hiervan gebruik, als het vermoeden bestaat dat kinderen in België onderwijs volgen, maar ouders het RBL hierover niet

informerend. Deze informatie is voor het RBL erg belangrijk. Wij willen er zeker zijn dat ieder kind ook daadwerkelijk naar school gaat. In de praktijk gebruikt het RBL de LOD als preventief middel.

Afdoening van verzuim

Het RBL heeft een rechtstreekse verbinding met DUO. Dit is het landelijke verzuimregister waarin alle scholen hun verzuim kunnen melden. Wij ontvangen een direct overzicht van verzuim in onze regio. Na een verzuimmelding neemt het RBL contact op met de school die meldt. Daarna bepaalt de consulent aan de hand van de inhoud van de melding welke interventie hij of zij inzet. De consulent benadert dan de jongere en/of ouders en de school. We bespreken hier de verschillende interventies zoals we deze in het schooljaar 2018 - 2019 hebben ingezet. Voor de afhandeling van het absoluut verzuim verwijzen wij u naar het artikel 'Vrijstelling van de leerplicht 2018 - 2019 en thuiszitters'

Waarschuwing

In sommige gevallen is een gesprek met de jongere en/of ouders voldoende. De

RBL-consulent geeft dan een formele waarschuwing. Dit kan gaan om leerlingen die te laat komen of licht verzuimen. Het doel hiervan is dat het verzuim stopt om erger te voorkomen.

HALT

Bij herhaaldelijk te laat komen en/of licht verzuim (< 60 uur) kan de RBL-consulent de leerling naar bureau HALT sturen. Een leerling krijgt bij bureau HALT een straf op maat geboden, die past bij de overtreding. Wanneer de jongere de Halt -straf negatief afrondt, maakt de RBL-consulent een proces-verbaal op. Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) De MAS stelt het straffen van de jongere niet langer centraal, maar onderzoekt juist of het spijbelen voorkomt uit achterliggende problematiek. Het doel van de MAS is terugkeer of toeleiding naar onderwijs met eventueel een passend onderwijsprogramma. Vroegtijdige inzet

van hulp staat voorop. De aanpak is licht waar het kan en zwaarder waar nodig. Het draait dus om maatwerk.

Proces-verbaal

Een proces-verbaal (PV) maakt de RBL-consulent op bij ernstig verzuim. Het gaat dan om meer dan 60 spijbeluren en/of te laat komen of wanneer de Halt-straf negatief is afgerond. De PV stuurt de leerplichtambtenaar naar het Openbaar Ministerie. De leerplichtige zal zich voor de rechter moeten verantwoorden.

Trajectbegeleiding

Als de leerling motivatieproblemen heeft, dreigt van school verwijderd te worden of als er sprake is van een problematische thuissituatie, start de RBL-consulent een begeleidingstraject op. School, RBL, ouders en de jongere kijken samen naar mogelijke oplossingen om uitval te voorkomen.

Tabel 3 (periode 2018 - 2019)

Gemeente	Afdoening verzuimprocessen leer- en kwalificatieplichtigen					Totaal
	Halt	PV	Waarschuwing	Begeleiding	Overig	
Hulst	8	7	47	18	34	114
Terneuzen	22	10	132	19	100	283
Sluis	8	7	62	4	23	104
Totaal	38	24	241	41	157	501

Waarschuwing

In het schooljaar 2018 - 2019 heeft het RBL 241 waarschuwingen uitgedeeld ten opzichte van 211 waarschuwingen in 2017-2018. Dit aantal stijgt voor het derde opeenvolgende jaar. In 2015-2016 betrof het aantal waarschuwingen namelijk 172 en in 2016-2017 waren dit er 195. Hieruit blijkt dat we meer meldingen met een waarschuwing afdoen. Daarbij kijken we kritisch op kinderen een vervolgtraject nodig hebben in de vorm van begeleiding of een verwijzing naar samenwerkende partners binnen het sociaal domein.

HALT

Afgelopen schooljaar werden 38 leerlingen doorgestuurd naar HALT. Een kleine stijging tegenover vorig jaar. Toen zijn 34 leerlingen naar HALT verwezen. Naast het gegeven dat scholen beter/meer zijn gaan melden is de stijging te verklaren door de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Wij zetten een lage straf in waar het mogelijk is. We gaan pas over tot zwaardere straffen als het echt niet anders kan.

Proces Verbaal (PV)

Afgelopen schooljaar hebben wij 24 keer proces-verbaal opgemaakt. Een daling in vergelijking met het jaar daarvoor. Toen betrof het 31 keer een PV. De verklaring kan liggen in het gegeven dat we nu een aantal jaar werken volgens de MAS. Dat werpt nu zijn vruchten af. De opmaak van PV betekent dus dat vroegtijdige inzet van hulp of een lichtere vorm van straf niet voldoende heeft opgeleverd.

Trajectbegeleiding

Als de leerling motivatieproblemen heeft, dreigt van school verwijderd te worden of als er sprake is van een problematische thuissituatie, start de RBL-consulent een begeleidingstraject op. School, RBL, ouders en de jongere kijken samen naar mogelijke oplossingen om uitval te voorkomen. De inzet van trajectbegeleiding bij leerlingen in de leer- en kwalificatieplichtige leeftijd is afgenomen. Afgelopen schooljaar startte de consulent na afdoening van de verzuimmelding een begeleidingsproces op 41 nieuwe trajecten op. Het schooljaar 2017 - 2018 waren dit er 54. De trajectbegeleiding per casus langer

Vrijstelling van de leerplicht en thuiszitters

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar zijn op grond van de Leerplichtwet verplicht om naar school te gaan. Op grond van de kwalificatieplicht moeten jongeren, als ze nog geen startkwalificatie hebben, tot achttien jaar onderwijs volgen. In bepaalde omstandigheden is er een uitzondering op deze regel mogelijk en kunnen ouders een beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht doen op grond van de leerplichtwet.

Tabel 4 (periode 2018 - 2019)

Soorten vrijstellingen	2016/17	2017/18	2018/19
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a), tijdelijke vrijstelling	7	6	8
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a) permanente vrijstelling	23	26	17
Overwegende bedenkingen tegen richting van onderwijs (artikel 5b)	0	1	4
Vervangende leerplicht (artikel 3b)	0	1	0
Bijzondere omstandigheden, waarbij de jongere ander onderwijs volgt (artikel 15)	1	2	4
Bezoeken van een school in buitenland (artikel 5c)	1251	1272	1317

Het aantal permanente vrijstellingen nam afgelopen jaar af, omdat een aantal jongeren de leeftijd van 18 jaar bereikten. Daarnaast is het duidelijk dat aan de onderkant er minder kinderen bijkomen. Dit kan zeker te maken hebben met de invoering van passend onderwijs. Het onderwijs zoekt zoveel naar mogelijke passende oplossingen binnen het onderwijs, dat in de regio voorhanden is.

Het aantal leer- en kwalificatieplichtigen dat in België naar school gaat is opnieuw toegenomen. Dat gaat tegen de trend in van steeds minder jongeren in de regio. De kinderen die in België naar school gaan moeten dit jaarlijks aantonen. Doen zij dit niet (tijdig), dan is sprake van absoluut verzuim.

Inzet Last Onder Dwangsom (LOD)

Afgelopen schooljaar zijn er 225 LOD-processen opgestart, omdat sprake was van absoluut verzuim. Ouders overlegden niet (tijdig) het bewijs van inschrijving op een school in het buitenland. 174 processen konden na de eerste aankondiging worden afgesloten doordat ouders een attest met inschrijving op de Belgische school overlegden. Uiteindelijk zijn er 58 beschikkingen opgemaakt, daar werden ook nog 54 attesten op ingeleverd. We hebben afgelopen jaar 2 huisbezoeken gebracht wat nog een attest opleverde en nu staat er nog 1 open waarbij inmiddels is besloten tot invordering van de dwangsom over te gaan. Er lopen nog 2 LOD processen die we later in het schooljaar zijn gestart. We starten jaarlijks ongeveer 200 LOD-processen op. De verwachting in 2016 was dat dit met de jaren zou dalen maar dat is nog niet het geval. Het proces vergt een aanzienlijke administratieve inspanning van de medewerkers.

Thuiszitters

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling maar die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt. Deze jongere heeft geen vrijstelling van de leerplicht of vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs. In Zeeuws-Vlaanderen werken we met een thuiszittersprotocol. Als er

Wat houden de aanpak kwetsbare jongeren en de participatiescan in? we vragen het JIKP-consulent Ingrid Beije

Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV) is al jaren een belangrijke prioriteit van het RBL. Uit onderzoek blijkt dat de gevolgen voor jongeren zonder startkwalificatie groot zijn; slechter arbeidsperspectief, verhoogde kans op het vertonen van crimineel gedrag en verhoogde kans op sociale problemen. Jongeren in kwetsbare posities – kortweg JIKP- vallen onder de zogenoemde dreigende VSV'ers. Met ingang van 1 januari 2019 moet het RBL op grond van de RMC-wetgeving formeel aandacht besteden aan het monitoren en begeleiden van deze doelgroep. RBL Zeeuws-Vlaanderen had hier in de praktijk al een aantal jaar ervaring mee, omdat de aanpak kwetsbare jongeren onderdeel uitmaakt van de regionale aanpak Voortijdig schoolverlaten (zie verder pagina 4). Ingrid Beije is onze JIKP-consulent en betrokken bij de uitvoering van de participatiescan. Wij gaan met haar in gesprek.

Veel jongeren in beeld bij het RBL zijn kwetsbaar en hebben kans dreigend voortijdig schoolverlater te worden. Kan jij, Ingrid, iets specifieker jouw doelgroep JIKP omschrijven?

Jongeren (zonder startkwalificatie) uit Praktijkonderwijs (PrO), voorgezet speciaal onderwijs (VSO), VMBO basisberoepsgerichte leerweg en MBO-Entree onderwijs, die doorstromen naar vervolgonderwijs in MBO-Entree of MBO niveau 2 of uitstromen naar de arbeidsmarkt (beschut werk of dagbesteding). In leeftijd bevindt mijn doelgroep zich tussen 16 jaar tot en met 23 jaar. Mijn doel is deze leerlingen zodanig kunnen begeleiden dat ze kunnen participeren in de Nederlandse maatschappij zonder uitkering.

Dat betekent dat jij met meerdere wetten te maken hebt. Kan je hier iets meer over vertellen?

"Voornamelijk heb ik te maken met de RMC-wetgeving en Participatiewet, maar omdat ik ook leerlingen vanaf 16 jaar in begeleiding kan hebben, heb ik ook met de Leerplichtwet te maken. Bij deze laatste groep richt ik mij op de mogelijkheden van uitstroom richting werk of een ander traject richting dagbesteding. Als het een reguliere onderwijs traject wordt, dan is deze leerling onder de hoede van de collega's die 18- jongere begeleidt. Bij een ander traject kun je denken aan een plek op een zorgboerderij of het volgen van NT2 Nederlandse les bij Dethon.

Een van de speerpunten van het RBL in afgelopen verslagjaar ging over de Participatiescan. Wat houdt deze scan precies in?

De scan is een analyse- en actietool om te komen tot heldere regionale

Toelichting bij grafiek 5

In het schooljaar 2018 – 2019 hebben we 281 trajecten voortijdig schoolverlaters gestart en 268 trajecten afgesloten. Er zijn 63 jongeren teruggeleid naar onderwijs, 112 jongeren zijn uitgestroomd naar werk en 7 jongeren zijn toegeleid naar de collega's van sociale zaken/ werk en inkomen. 23 jongeren behaalden alsnog hun startkwalificatie. 15 jongeren zijn tijdens het traject verhuisd naar een andere regio en 9 jongeren werden het traject afgesloten als niet bemiddelbaar. Het gaat om jongeren die aangeven geen begeleiding meer te wensen of niet komen opdagen bij afspraken. Algemeen kun je stellen dat jongeren die al lang tijd

afspraken en een effectieve samenwerking voor het naar werk begeleiden van minder zelfredzame jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar. Deze jongeren volg(d)en hun opleiding in met name het Voortgezet Speciaal Onderwijs, het Praktijkonderwijs of MBO Entree Onderwijs. Zij lopen een verhoogd risico op werkloosheid. Tegelijkertijd kunnen zij vaak niet terugvallen op regelingen als de Wajong of beschutte arbeid. Op casus niveau hebben we de processen goed in beeld en verloopt de begeleiding van de jongere goed. Echter, hoe verhoudt zich dat op regionaal niveau? Gaat het dan ook goed? Dat was tot voor kort onduidelijk. Vorig jaar kreeg de gemeente de taak toebedeeld om de zogenoemde participatiescan uit te voeren. Het RBL kreeg deze vervolgens toebedeeld. Wij hebben deze regionaal uitgezet omdat het RBL ook op Zeeuws-Vlaams niveau samenwerkt. In het afgelopen verslag jaar hebben de drie gemeenten, scholen, UWV, WSP, jobcoaches/ jobhunters elkaar meerdere keren ontmoet om te onderzoeken hoe op regionaal niveau efficiënter kan worden samengewerkt ten behoeve van de kwetsbare jongeren.

Wat zou een verbeterpunt kunnen zijn?

Betrokken partners zijn positief als het gaat om samenwerking en zouden deze scan graag structureel invoeren. Maar er zijn nog veel vragen. Welke werkstructuur hanteren we? Welke werkprocessen en werkafspraken moet we nog maken en verder uitwerken? Deze zaken zijn nog niet geborgd. Voor Ingrid is het een uitdaging dit nu op orde te krijgen. Op termijn zou

Ingrid deze samenwerking geen participatiescan willen noemen maar eerder 'De participatietafel van Zeeuws-Vlaanderen' waarbij onderwijs aanbod, gemeenten en werkgever structureel aan tafel zitten. De gemeente kan in een dergelijke situatie een faciliterende rol hebben naar de andere partijen. Hoe kan gemeente faciliteren in bepaalde zaken die het onderwijs nodig heeft of juist de werkgever? Hoe is het onderwijs programma op school in gericht? Hoe kunnen ouders hulp inschakelen binnen de gemeente?

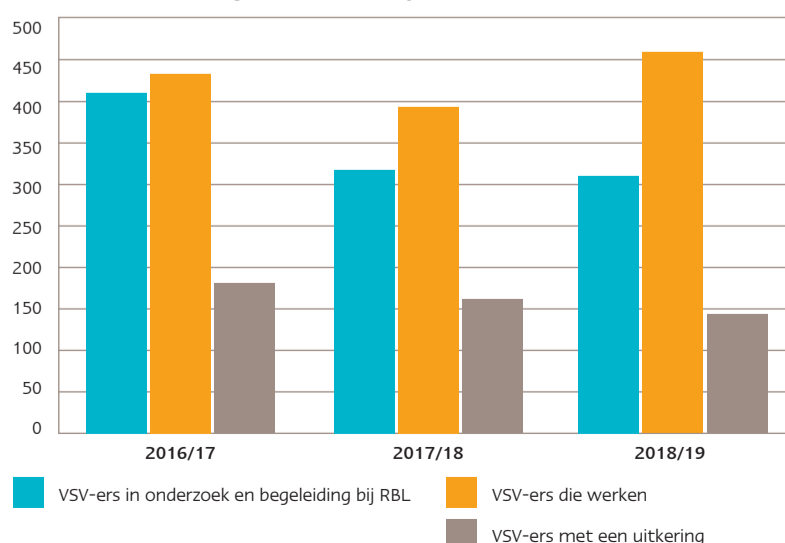
"Bij uitstroomgesprekken ben ik de spin in het web om te signaleren en door te verwijzen. Ingrid gaat op zoek naar de hulpvraag in de casus. "Ben ik gesprekspartner of verwijs ik door. Ik signaleer wat er bijv. thuis nodig is. Als er een combi is van werk en zorg in een casus (bijv. hulp nodig thuis), pak ik dat stukje op maar pakt de jobhunter begeleiding naar werk op. Dit zou efficiënter kunnen door duidelijke werkafspraken te maken".

Tot slot, zou je de lezer een voorbeeld te geven van jouw werk?

Momenteel heb ik een meisje in begeleiding met een visuele beperking. Deze zomer werd ze 18 jaar en besloot te stoppen met school. Visio (school) heeft hier gelukkig melding van gemaakt. Ik heb een gesprek gehad en voorstel gedaan om in overleg met school haar schoolprogramma zodanig zouden gaan aanpassen dat uitstroom tot de mogelijkheden zou kunnen behoren. Ik heb contact gezocht met Visio om te sparren over mogelijkheden van beschut werk in regio Rotterdam maar ook de opties in Zeeuws-Vlaanderen genoemd. Dat is hier een stuk beperkter. Daarnaast is het van groot belang dat ze mobiliteit en oriëntatie training gaat volgen. Deze kun je aanvragen vanuit Visio Goes, maar omdat het meisje 18 jaar is geworden verloopt de financiering via de zorgverzekeraar en heeft ze te maken met betaling vanuit eigen risico. Dit kan ze niet betalen. Ingrid legt uit: "Ik ga nu de WMO benaderen en vragen of dit vanuit dit WMO gefinancierd kan worden. Doel is het meisje de training te laten volgen zodat zij in de toekomst

Grafiek 5 (peildatum 1 juni 2019)

Jongeren 18 - 23 jaar geen startkwalificatie geen onderwijs (VSV-er)

Aanpak jongeren van 18 – 23 jaar zonder startkwalificatie (VSV-ers) die langer dan 1 jaar van school zijn

Tabel 5 (Periode 2018-2019)

Uitstroom/ traject	Hulst	Terneuzen	Sluis	ZVL
In begeleiding RBL	11	26	1	38
Inmiddels 23 jaar	21	30	15	66
Onbemiddelbaar	4	6	1	11
Schoolinschrijving	4	8	7	19
Startkwalificatie behaald	4	10	8	22
Traject Werk en Inkomen	1	3	1	5
Verhuisd andere regio	11	11	4	26
Werk/ werk buitenland	13	48	21	82
Totaal	69	142	58	269

Binnen de totale doelgroep VSV-ers onderscheiden we 2 groepen:

- nieuwe VSV-ers, dit zijn jongeren die gedurende het afgelopen schooljaar zijn gestopt met hun opleiding

- langdurig VSV-ers, dit zijn jongeren die langer dan een jaar zijn gestopt met school

De eerste groep is bij het RBL geheel in beeld, omdat het RBL betrokken is bij elke schoolinschrijving van jongeren zonder startkwalificatie.

Op de jongeren in de groep langdurig VSV-ers raakten we in de loop van de tijd het zicht kwijt. Ze kwamen vaak pas (terug) in beeld wanneer ze ze zich meldden bij de gemeenten.

Afgelopen schooljaar hebben wij extra ingezet op deze groep. Van een groot deel van deze groep is bekend wat ze doen. Ze werken (ca. 52%) en een klein deel (ca. 16%) heeft een uitkering. Maar van een deel van deze groep (32%), 270 jongeren, hadden we geen

gegevens. Deze groep hebben wij het afgelopen jaar volledig onderzocht en is nu bijna geheel in beeld. Ruim 30 % daarvan werkt in België (82). Dit wisten we niet, omdat we vanuit België geen inkomensgegevens aangeleverd krijgen.

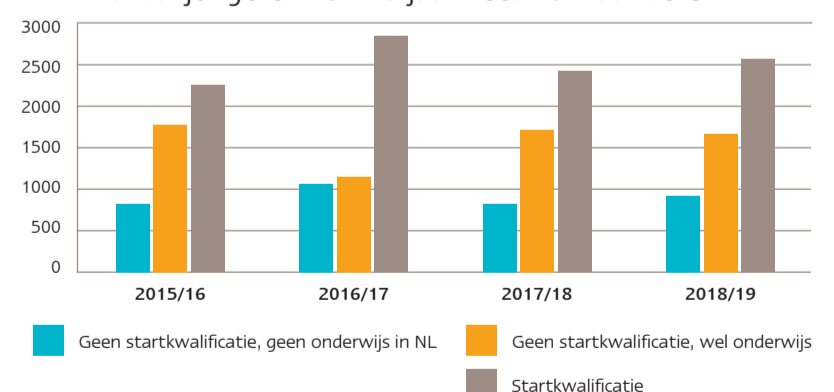
Een aantal jongeren (66) was intussen 23 jaar en behoorde daardoor niet meer tot de doelgroep. Een aantal jongeren bleek onbemiddelbaar (11). Dit betrof vooral jongeren die op geen enkel uitnodiging reageerden. Een deel van de jongeren is gedurende het afgelopen jaar verhuisd (26). Een aantal hadden een schoolinschrijving, waarvan in een aantal gevallen in België (19). Een aantal bleek alsnog een startkwalificatie te hebben behaald, maar dan in het buitenland. Na overlegging van een diploma hebben we deze als niet vsv-ers afgesloten. Van de totale doelgroep bleken ca. 40 jongeren

daadwerkelijk thuis te zitten zonder scholing, werk of dagbesteding. Met deze groep zijn we nu aan de slag om ze te activeren en te begeleiden naar onderwijs, werk, een combinatie daarvan of dagbesteding.

Startkwalificaties en voortijdig schoolverlaters in Zeeuws-Vlaanderen (18 – 23 jarigen)

Grafiek 4 (peildatum 1 juni 2019)

Aantal jongeren 18 - 23 jaar Zeeuws Vlaanderen

Toelichting bij grafiek 4

De doelgroep 18-23 jaar is iets toegenomen (72). Van de 5062 jongeren in deze doelgroep heeft 50% (2551) een startkwalificatie, dat is 1% meer dan vorig jaar. Ruim 32% (1633) heeft geen startkwalificatie maar volgt nog onderwijs. Bijna 18% (908) heeft geen startkwalificatie en

volgt geen onderwijs meer. Dat is bijna 1% meer dan vorig jaar, zijnde een 70 jongeren. De verschillen zijn klein maar de sterk verbeterde arbeidsmarkt maakt dat er meer jongeren voortijdig stoppen met school om te gaan werken. Een deel van deze jongeren gaat naar school of werkt in België.

Landelijke aanpak Voortijdig Schoolverlaten

Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters moet nog verder dalen (landelijk naar 20.000 in 2021). Daarom heeft het rijk de aanpak 'voortijdig schoolverlaten' voortgezet in de periode 2016 - 2020. Jongeren in het VO en MBO mogen de school niet zonder diploma verlaten.

De RMC-regio's (waaronder de regio Zeeuws-Vlaanderen) moeten nu ook actief jongeren moeten benaderen die al langer gestopt zijn met school.. Ook moet er een aanpak komen voor jongeren waarvoor de startkwalificatie niet haalbaar is: de jongeren in een kwetsbare positie.

RMC-regio's en onderwijs stellen samen een regionaal programma op. Hiervoor krijgt het RBL extra geld. In de vorige periode kregen alleen scholen dit. Het Zeeuws-Vlaamse budget is 412.500 euro per jaar. Hiervan ontvangt de gemeente 140.000 euro. De rest gaat naar het MBO en de scholen voor VO.

Inzet vanuit het VSV-convenant

Het RBL ontvangt jaarlijks 70.000 euro per jaar om de verzuimaanpak 18+ voort te zetten. Ook om de jongeren in een kwetsbare positie te begeleiden mag 70.000 euro per jaar extra ingezet worden. De scholen zetten ook in op de verzuimaanpak 18+ (51.500 euro per jaar), plusvoorzieningen (160.000 euro per jaar) en het begeleiden van jongeren in een kwetsbare positie naar vervolgonderwijs (61.000 euro per jaar).

Extra taken voor het RBL

Het RBL had al de taak om van alle jongeren tot 23 jaar te monitoren wie op school zit en wie nog geen start-

kwalificatie heeft. Ook moet het RBL jongeren die uitvallen op school terug toeleiden naar het onderwijs (voor wie dat mogelijk is). Als dat niet haalbaar is, begeleidt de RBL-consulenten de jongere naar de organisaties die zich bezighouden met hulpverlening of de collega's van sociale zaken.

Gemeenten hebben er nu taken bijgekregen. Het RBL voert deze taken uit. Wij voerden een deel van deze taken al uit met een tijdelijke Europese subsidie.

- Het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie. Dit zijn jongeren die overstappen of uitvallen uit bijvoorbeeld het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs of MBO niveau 1. Als deze jongeren het onderwijs verlaten zonder werk, vervolgopleiding of dagbesteding gaat het RBL aan de slag.

- Het benaderen van 'oud-VSV'ers' en de opdracht om deze groep te blijven volgen. Dit zijn jongeren die al langere tijd van school af zijn en die niet werken. In de praktijk blijkt overigens, dat een deel van deze

jongeren wel werkt of naar school gaat, maar dan in België. Wij beschikken niet automatisch over die gegevens. Komend jaar gaan we deze jongeren actief benaderen om te weten wat ze doen.

- Het organiseren van bestuurlijk overleg om een vangnet te regelen voor jongeren in een kwetsbare positie. Hierbij zitten de bestuurders van de RMC-contactgemeente en de arbeidsmarktregio, het onderwijs en de samenwerkingsverbanden aan tafel.

Succes van de aanpak

Het Rijk monitort het succes van de aanpak voortijdig schoolverlaten door het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in beeld te brengen. De registratie gebeurt per onderwijssoort. Het gaat om jongeren die tijdens het schooljaar de school hebben verlaten en op 1 oktober niet (opnieuw) stonden ingeschreven.

De (voorlopige) cijfers over het schooljaar 2018 - 2019 heeft het rijk op dit moment nog niet bekend gemaakt. De cijfers over de vorige jaren zijn:

Tabel 6 (Cijfers VSV portal)

	Deelnemers ZVL	VSV-ers ZVL	% VSV ZVL	Uitval landelijk	% VSV landelijk
2015 - 2016	7212	155	2,15%	22.953	1,70%
2016 - 2017	7113	120	1,69%	23.793	1,75%
2017 - 2018	6964	151	2,17	25.574	1,89

Helaas is het jaar 2017-2018 weer een stijging te zien in de VSV-cijfers. Zowel absoluut als procentueel is er een stijging. De oorzaak hiervan is niet met zekerheid vast te stellen. De samenwerkende partijen signaleren wel aan dat jongeren op dit moment makkelijker aan werk komen waardoor meer jongeren de keuze maken voortijdig van school te gaan. Landelijk is deze stijging ook te zien maar de stijging in Zeeuws Vlaanderen is groter. In de cijfers die het rijk publiceert zitten overigens ook jongeren tussen de 18 en 23 jaar die wél naar school gaan, maar dan in België.

Leerlingenvervoer in Zeeuws-Vlaanderen

In principe gaan leerlingen op eigen gelegenheid naar school. Je kunt in aanmerking komen voor leerlingenvervoer als de dichtstbijzijnde toegankelijke school te ver van huis ligt of als je door een handicap niet zelf naar school kan gaan.

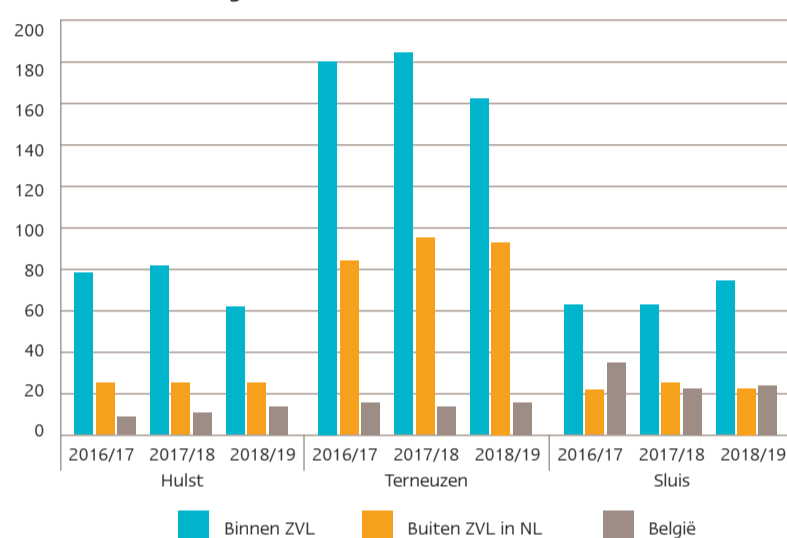
Voor leerlingenvervoer komen leerlingen in aanmerking die:

- door hun levensovertuiging naar een school voor basisonderwijs gaan die verder ligt dan de door gemeenten of in de wet vastgelegde kilometergrens;
- door hun handicap niet zelfstandig met het openbaar vervoer kunnen reizen;

De gemeenten moeten in deze gevallen zorgen voor een 'passende vervoersvoorziening' naar de dichtstbijzijnde school. Er zijn verschillende mogelijkheden voor leerlingenvervoer. Zo kan een kind een abonnement krijgen voor het openbaar vervoer (eventueel ook voor de begeleider). Ook is het mogelijk om ouders een vergoeding te geven voor het zelf halen en brengen van hun kinderen of een taxi of bus te regelen. Dit heet aangepast vervoer.

Grafiek 6 (peildatum 30 juni 2019)

Leerlingenvervoer Zeeuws Vlaanderen

Tabel 7 (schooljaar 2018 - 2019)

	Openbaar Vervoer			Eigen vervoer			Aangepast vervoer (taxi)		
	2016/17	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	2018/19	2016/17	2017/18	2018/19
PO (incl SBO)	61	53	58	12	14	13	109	114	101
VO	2	0	0	0		0	10	15	12
(V)SO	43	46	19	9	9	8	264	267	285
Totaal	106	99	77	21	23	21	383	396	398

Toelichting bij grafiek 6 en tabel 7
In het schooljaar 2018 - 2019 hebben 496 leerlingen gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer. Dit aantal ligt lager dan vorig jaar, -20. Dit komt door uitstroom en diplomering van jongeren. Daardoor is er een afname

van het aantal jongeren dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer met name bij de groep die gebruik maakt van openbaar vervoer (-22). Dit in tegenstelling tot het taxivervoer, dit neemt toe (2). We gaan dit verder onderzoeken.

Financieel overzicht

	Jaarrekening 2017	Begroting 2018 bijgesteld	Jaarrekening 2018	Begroting 2019
Uitgaven				
Kosten RMC	482.701,65	560.825,00	530.323,93	560.876,00
Kosten Leerplicht	380.695,00	359.848,00	355.766,63	359.849,00
Kosten Leerlingenvervoer	24.656,32	53.092,00	56.569,90	61.092,00
Totaal uitgaven	888.052,97	973.765,00	942.660,46	981.817,00
Inkomsten				
Bijdrage gemeente Hulst	83.053,40	81.824,00	81.260,68	83.793,00
Bijdrage gemeente Terneuzen	173.075,51	170.878,00	155.155,32	175.818,00
Bijdrage gemeente Sluis	67.124,90	66.594,00	80.682,62	67.685,00
Rijksbijdrage RMC/VSV-conv.	475.086,49	463.283,00	483.889,76	463.283,00
Rijksbijdrage Leer-/kwal.plicht	80.097,51	80.444,00	83.015,24	80.444,00
Opbrengst ESF-subsidie	160.800,00	141.733,00	140.000,00	0
Overige	2.000,00	13.200,00	12.386,27	13.200,00
Totaal inkomsten	1.041.237,81	1.017.956,00	1.036.389,89	884.223,00
Naar/af reserve	159.123,28	44.191,00	93.729,43	-97.594,00
Stand reserve 31-12	383.263,79	427.454,79	476.993,22	379.399,22

Toelichting bij financieel overzicht
Wat opvalt in de jaarrekening 2018 is dat de personele kosten van het RBL lager lagen dan begroot. Dit had te maken met zwangerschapsverlof van één van de medewerkers. De rijksbijdrage in het kader van de RMC-convenanten werd geïndexeerd, hierdoor hadden we hogere baten dan voorzien. In 2019 valt de ESF-subsidie weg. Dit hebben we voorzien. We hebben ook een aantal jaren 'gespaard' om deze terugval op te vangen. We willen voorkomen dat opgebouwde, aanvullende kwaliteit en inzet abrupt wegvalt. Om het financiële risico voor de gemeenten te beperken werken we binnen RMC deels met tijdelijke contracten. In 2020 hebben we meer zicht op de nieuwe financieringsstroom in het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten en of er mogelijkheden zijn in het kader van ESF.

Speerpunten RBL voor 2019 - 2020

Ook in het schooljaar 2019 - 2020 zijn we weer hard aan de slag. De volgende zaken krijgen extra aandacht:

- Aanschaf applicatie voor het indienen en verwerken van aanvragen leerlingenvervoer
- Het verder ontwikkelen van het jongeren activeringsprogramma KICK
- De aanpak kwetsbare jongeren verder ontwikkelen en vastleggen in een regionaal werkproces met sociaal domein en scholen
- Het automatiseren van het proces vrijstelling 5c
- De actualisering van het bedrijfsplan vanwege de uitbreiding van de wettelijke taken
- Voorbereiding nieuwe VSV landelijke VSV-aanpak

Colofon

Redactie
Pieter Bervoets
Saskia Hamelink
Sandra Goossen

Ontwerp
Nilsson

Contact

Bezoekadres
Stadhuisplein 1, 4531 GZ Terneuzen

Postadres
Postbus 35, 4530 AA Terneuzen

Antwoordadres
Antwoordnummer 91
4530 VB Terneuzen
T: 0115 - 455 000, F: 0115 - 618 428
E. rbl@terneuzen.nl